

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В. Н. КАРАЗІНА

СОЦІОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра прикладної соціології та соціальних комунікацій

Кваліфікаційна робота на тему:
«Військові групові інтерв'ю в сучасному медіапросторі»

Виконала: студентка 4 курсу,
групи ЗСМК-42,
спеціальності 061 - Журналістика
Ковальова Дарина

Керівник: Трифонов Р. А.

Рецензент: _____
(прізвище та ініціали)

Харків – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ ВІЙСЬКОВИХ ГРУПОВИХ ІНТЕРВ'Ю.....	5
1.1. Визначення та основні характеристики військових групових інтерв'ю.....	5
1.2 Роль військових інтерв'ю у формуванні громадської думки.....	14
1.3. Основні принципи проведення військових групових інтерв'ю...	16
1.4. Платформи військових інтерв'ю в медіа.....	19
Висновки до розділу 1.....	22
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ КОНКРЕТНИХ ЗРАЗКІВ ВІЙСЬКОВИХ ІНТЕРВ'Ю В УКРАЇНСЬКИХ МЕДІА.....	24
2.1. Огляд та класифікація військових інтерв'ю в українських медіа	24
2.2 Аналіз конкретних прикладів військових інтерв'ю.....	33
Висновки до розділу 2	49
ВИСНОВКИ.....	51
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	53

ВСТУП

Сучасний медіапростір постійно розширюється, перетворюючи взаємодію між аудиторією та військовими структурами. Однією з ключових форм цієї взаємодії є військові групові інтерв'ю (далі ВГІ), що відзначаються особливим контентом та впливом на формування громадської думки. Ця курсова робота присвячена аналізу військових групових інтерв'ю в сучасному медіасередовищі, зокрема їхній структурі, впливу та ролі в формуванні інформаційного ландшафту.

Виконуючи дослідження з цієї теми, ми стикаємося з рядом ключових питань. Які основні характеристики вирізняють військові групові інтерв'ю? Як вони розвивалися протягом історії та як впливають на сучасну медіадійсність? Який вплив має цей формат інтерв'ю на громадську думку та як він взаємодіє з соціальними мережами? Що відрізняє військові групові інтерв'ю від інших форм спілкування в медіа?

Наша робота присвячена детальному аналізу вказаних питань з метою розкриття сутності та важливості військових групових інтерв'ю в контексті сучасного медіапростору. Зрозуміти цей вплив стає надзвичайно актуальним у сучасних умовах, де інформаційний потік невідпинно зростає, а військові події стають важливою складовою світового порядку.

Об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження є військові групові інтерв'ю в сучасному медіапросторі. **Предметом дослідження** є їхня структура, проведення, учасники та вплив на медіасередовище.

Завдання дослідження:

1. **Аналіз теоретичних аспектів.** Ретельне вивчення основних визначень, характеристик та принципів військових групових інтерв'ю.
2. **Дослідження історії розвитку.** Розкриття етапів розвитку військових групових інтерв'ю в медіа та їхнього впливу на громадську думку.
3. **Аналіз формальної структури.** Визначення основних елементів, ролей учасників та платформ для здійснення військових групових інтерв'ю.

4. **Розширений спектр інтерв'ю.** Розгляд групових інтерв'ю в інших контекстах, відмінності від військових, їхній вплив на медіа та сприйняття аудиторією.

5. **Вплив на медіасередовище.** Аналіз взаємодії військових групових інтерв'ю з соціальними мережами, їхній вплив на формування інформаційного ландшафту.

6. **Перспективи розвитку.** Вивчення технологічних інновацій, тенденцій розвитку військових групових інтерв'ю та їхній майбутній вплив на медіасередовище.

7. **Розробка класифікації сучасних групових інтерв'ю з військовими.** Аналіз та структурування сучасних інтерв'ю з військовими, їх особливостей та унікальних рис.

8. **Дослідження особливостей проведення сучасних інтерв'ю.** Вивчення особливостей проведення сучасних групових інтерв'ю з військовими на основі конкретного прикладу.

9. **Порівняння особливостей журналістської роботи з різними військовими.** Дослідження, як змінюється стиль роботи журналіста при розмові з різними військовими, а саме військовополоненими, бійцями ЗСУ та РДК.

Ця дипломна робота дозволить отримати більш глибоке розуміння та відповіді на зазначені питання, вивчаючи взаємодію між військовими структурами та медіа через призму групових інтерв'ю.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ ВІЙСЬКОВИХ ГРУПОВИХ ІНТЕРВ'Ю

1.1. Визначення та основні характеристики військових групових інтерв'ю

Інтерв'ю є самостійним жанром, що подає суспільно вагому бесіду у вигляді відповідей особи на запитання. Для журналіста інтерв'ю виступає одним із головних джерел інформації, отримання фактів та поглядів від першої особи, новин, повідомлень, коментарів від публічних осіб, політиків, спікерів, наукових представників, відомих спортсменів, артистів тощо. За деякими оцінками інтерв'ю – головний засіб для журналіста отримати інформацію. Він займає до 90% часу роботи журналіста [1].

Класичне інтерв'ю має такі ситуативні різновиди:

- Інтерв'ю в умовах робочого місця. Наприклад, на місці роботи учасника інтерв'ю або у журналістській студії.
- Інтерв'ю, яке проводиться вдома в об'єкта. Найчастіше воно збільшує рівень близькості між учасником, інтерв'юером та глядачем.
- Інтерв'ю телефоном. Використовується для отримання швидкої інформації або коротких коментарів. В сучасних умовах до нього можна віднести й інтерв'ю через відеодзвінок, який став дуже поширеним з початком пандемії.
- Інтерв'ю в неформальній ситуації, наприклад за обідом або сніданком, зустріч під час прогулянки тощо. Таким стилем часто користується відомий журналіст Дмитро Гордон у своїх матеріалах.
- Інтерв'ю, яке створюється не для запису, тобто інформацію збирають для своїх знань, а не розповсюдження у медіа.

Питання інтерв'юера класифікують за багатьма критеріями. Так, за змістом розрізняють:

- питання, що виявляють фактичну інформацію про соціальний статус респондента і минулі події його життя;

- питання, які допомагають з'ясувати суб'єктивні думки, мотиви поведінки, життєві позиції, ставлення до себе та інших;
- питання, що уточнюють інтенсивність думок, стосунків, емоційних реакцій.

Питання можуть передбачати короткі, нерозгорнуті і розгорнуті, поширені відповіді, що виражають думки і позиції респондентів.

Теорія журналістикознавства виділяє такі різновиди інтерв'ю:

- інтерв'ю-діалог;
- інтерв'ю колективне;
- інтерв'ю-монолог;
- інтерв'ю-замальовка;
- інтерв'ю-нарис;
- інтерв'ю-анкета [4].

Для журналістів існує декілька правил проведення інтерв'ю, яких вони повинні дотримуватися:

- Завжди готуватися до інтерв'ю, вивчати інформацію про учасника, переглядати вже проведені зустрічі, дізнатися все, що може бути потрібно для проведення зустрічі, підготувати відповідні питання.
- Уважно поставитися до свого зовнішнього вигляду, обрати місце для проведення інтерв'ю. Слідкувати за своєю поведінкою, бути ввічливим, уважно слухати співрозмовника.
- Завжди представляти свого співрозмовника, називати його ім'я та прізвище, соціальну позицію, причину, чому розмову ведуть саме з ним, тему, на яку ви будете спілкуватися.
- Не забувати, що в процесі інтерв'ю беруть участь три сторони – журналісти, експерт з яким проводять інтерв'ю, та глядач.

В сучасному медіапросторі військові групові інтерв'ю стають важливою формою взаємодії між військовими структурами та громадськістю. Ця унікальна форма спілкування не лише розкриває аспекти військових подій, але і формує громадську думку, впливає на сприйняття подій та визначає образ

військових сил. Відзначимо ключові аспекти та характеристики ВГІ, що допомагають зрозуміти їхню роль та важливість в сучасному медіасередовищі.

Військові групові інтерв'ю можна визначити як формат спілкування, в якому представники військових структур беруть участь у спільній бесіді, часто з представниками ЗМІ чи інших медійних платформ. Цей формат відрізняється від традиційних одноманітних інтерв'ю, оскільки передбачає участь групи осіб, що представляють військові структури, і дає можливість для обговорення широкого спектру тем.

Однією з ключових характеристик ВГІ є їхня комунікативна динаміка. Участь не одного, а групи військових експертів чи командирів створює особливий контекст обговорення, де різні точки зору та експертні підходи можуть взаємодіяти. Це сприяє більш глибокому та комплексному розгляду важливих аспектів військових подій.

Суттєвою характеристикою є формальна організація інтерв'ю. Враховуючи високий ступінь відповідальності військових, такі інтерв'ю часто підлягають чіткому плануванню та модерації. Основні етапи інтерв'ю, розподіл ролей учасників, а також вибір платформи для його проведення – усе це є не менш важливими аспектами, що визначають ефективність військового групового інтерв'ю.

Важливо відзначити, що ВГІ можуть бути різноманітними за природою. Це можуть бути аналітичні дискусії, стратегічне планування або навіть інформаційні виступи на прес-конференціях. Така різноманітність дає можливість використовувати цей формат для висвітлення різних аспектів військового життя та діяльності.

Загалом, військові групові інтерв'ю виступають як важливий механізм комунікації між армією та суспільством. Їхня унікальна динаміка, високий рівень організації та можливість представлення різних точок зору роблять цей формат ключовим інструментом формування інформаційного простору в сучасному медіа.

ВГІ стали популярним форматом медіа в другій половині ХХ століття, коли засоби масової інформації почали більше уваги приділяти військовим темам [5]. Хронологічно історія інтерв'ю бере початок від використання його можливостей як жанру публіцистики у журналістських розвідках. Розвиток інтерв'ю як жанру публіцистики пов'язується з розширенням ролі друкованої преси в роки громадянської війни (1861-1862) у США. В Європі журналістська практика інтерв'ю стала активно застосовуватися переважно на початку ХХ ст., зокрема після Першої світової війни. Продовжився розвиток жанру під час Другої світової. Наприклад, у 1944 році американська газета "The New York Times" опублікувала інтерв'ю з групою американських солдатів, які брали участь у висадці в Нормандії. У цьому інтерв'ю солдати розповідали про свої враження від операції та про те, як вони воювали.

Після Другої світової війни інтерв'ю стали ще більш поширеним форматом. У 1950-х роках ВГІ часто використовувалися для висвітлення Корейської війни та війни в Індокитаї. У цих інтерв'ю військовослужбовці розповідали про свої бойові дії та про те, як вони переживали війну.

У 1960-х роках такі інтерв'ю стали більш критичними до війни. У них військовослужбовці часто розповідали про негативні аспекти війни, такі як втрати, жорстокість і безглуздість. Наприклад, у 1967 році американський журнал "Life" опублікував інтерв'ю з групою американських солдатів, які служили у В'єтнамі. У цьому інтерв'ю солдати розповідали про те, як вони втратили друзів і як ненавиділи війну.

У 1970-х роках ВГІ стали більш емоційними. У цих інтерв'ю військовослужбовці часто розповідали про особисті переживання війни. Наприклад, у 1971 році американський журнал "Rolling Stone" опублікував інтерв'ю з групою американських солдатів, які повернулися з В'єтнаму. Солдати розповідали, як вони намагалися адаптуватися до мирного життя після війни.

У сучасних ВГІ часто використовуються нові технології, такі як відео та звукозапис. Це дозволяє медіа створювати більш інформативні та захоплюючі

інтерв'ю. Наприклад, у 2003 році американський телеканал CNN провів інтерв'ю з групою американських солдатів, які брали участь у вторгненні в Ірак. Це інтерв'ю було записане на відео і транслювалося в прямому ефірі.

Отже, ВГІ є важливим форматом медіа, що дозволяє людям дізнатися про досвід військовослужбовців, які беруть участь у воєнних операціях. ВГІ можуть бути як позитивними, так і негативними, але завжди дають унікальний погляд на війну.

В класичному розумінні військові інтерв'ю розділяються за такою класифікацією:

- Розмови, які проводяться з військовими експертами. Цей тип інтерв'ю передбачає участь військових аналітиків, політиків, командирів та інших експертів, які мають професійний досвід у військовій сфері. До них залучаються різні люди, які мають значний військовий досвід та можуть дати змістовний коментар, який буде корисний суспільству. Вони проводять власну аналітику подій, які відбулись на фронті, коментують деталі роботи військових, наслідки операцій, прийнятих стратегічних рішень, тактики. Ці інтерв'ю дозволяють глибше зрозуміти військові питання та долучити експертні знання до громадського дискурсу. Проте суспільству необхідно бути обережними та ставитися до подібних інтерв'ю з часткою скептицизму, адже вони можуть складатися з суб'єктивних оцінок, поглядів та мати негативні наслідки для суспільних настроїв.

- Інтерв'ю з прямими учасниками військових дій. Деякі глядачі називають цей клас більш достовірним та правдивим, адже інформація йде напряду від учасників бойових дій. Вони розповідають про свій особистий досвід, обставини бойових дій, власні враження та емоції. Також вони передають реальний стан на позиціях, настрої військових, їхні погляди на ситуацію, коментарі щодо дій генералів та старших військових. Ці інтерв'ю дозволяють переказати воєнні події з перших рук, сприяють розумінню психологічного стану та потреб учасників. Зараз вони користуються великою

популярністю як серед глядачів, так і серед журналістів, які займаються висвітленням подій.

- Інтерв'ю зі старшими військовими, командирами, військовими керівниками та лідерами. У цьому типі військові керівники розповідають про ситуацію на фронті, можливі плани, коментують дії головного командування, стратегії і тактику. Такі інтерв'ю вважаються авторитетнішими та, за основним задумом, повинні залучати більше глядачів. Проте практика показує, що у суспільства знижена довіра до молодшого військового керівництва через звинувачення у свавіллі та перевищенні повноважень.

- Спільні інтерв'ю з різними учасниками бойових дій. До таких розмов долучаються від двох до п'яти військових, які розповідають про ситуацію на фронті, діляться враженнями, переживаннями, проблемами на бойових позиціях та при поверненні до мирного життя. Ці інтерв'ю дозволяють висловити підтримку та підняти питання ветеранської інтеграції. Зараз у суспільстві є великий рівень підтримки та довіри до військових, тому подібні інтерв'ю набирають багато переглядів, реакцій та підтримки. При цьому військові не схильні обмежувати себе у словах та коментарях, від них можна почути максимально правдиву думку про ситуацію на фронті.

- Спільні інтерв'ю з учасниками міжнародних військових навчань та співробітництва. До цих інтерв'ю залучають військових експертів з інших країн, військових, які брали участь в навчаннях, бойових операціях або військових діях. Вони розповідають про співробітництво, обмін досвідом та підвищення військової підготовки, а також про спільні стратегії та плани дій.

До основних особливостей групових військових інтерв'ю варто віднести:

1. Групову динаміку. Учасники створюють унікальну атмосферу під час розмови, постійно взаємодіють, спілкуються, обговорюють суспільно важливу тему, діляться думками, в деяких моментах починають сперечатися. Це робить інтерв'ю більш динамічним, змістовним та наповненим, адже всі учасники мають різний досвід та можуть активно його обговорювати.

2. Розширення поглядів та можливостей оцінки. Групове інтерв'ю дозволяє отримати різноманітні погляди та точки зору на обговорювану проблему з боку різних учасників. Спільні обговорення допомагають прийти до одного рішення питання та розповісти про основні події на лінії фронту. Важливо, що в таких інтерв'ю учасники мають можливість говорити відкрито та розкривати різні моменти, які можуть бути приховані командуванням чи потребують висвітлення на широку аудиторію.

3. Спільне створення знань. Учасники інтерв'ю розкривають важливі теми військового конфлікту, ситуацію на фронті від першої особи. Тільки військові та волонтери мають можливість розповідати про основні події на фронті максимально вірогідно, висвітлювати всі аспекти ситуації та аналізувати, що відбувається.

Військові інтерв'ю допомагають аналізувати воєнні стратегії, тактики та дії сторін конфлікту. Відгук військових описує реальне становище на фронті, манеру поведінки супротивника, його стиль ведення війни, дії, враження тощо. Ці дані аналітики можуть використовувати для прогнозування поведінки супротивника, подальшого розвитку подій, визначення ефективності роботи військового командування, проведених операцій. При цьому важливо відстежувати, щоб надана інформація не була використана супротивником, не висвітлювати питання про стратегічні плани, кількість боєприпасів, розташування частин тощо. Журналісту, який проводить інтерв'ю, потрібно уважно ставитися до інформації, яку розповідають військові та не розповсюджувати матеріали, які можуть нести небезпеку.

На додачу до цього групові військові інтерв'ю мають вагомий психологічний вплив на суспільство. Якщо військові у своїх інтерв'ю передають позитивні настрої, створюють відчуття переможної ситуації на фронті, успіху та вмотивованості то й у суспільства складається таке враження, вони відчують надію та вмотивованість. Крім цього, інтерв'ю з військовослужбовцями може допомогти розуміти їхній досвід та емоційний стан. Це дозволяє психологам та психіатрам мати уявлення про психічне

здоров'я військових та виробити стратегії підтримки. Це буде особливо корисно, коли війна закінчиться й військові повернуться додому та будуть потребувати підтримки від суспільства та експертів.

Значну роль відіграють також дипломатичні питання. Вони можуть використовуватися, щоб показати реальне становище на фронті, мати додаткову підтримку від партнерів. Вони можуть допомогти у вирішенні міжнародних конфліктів шляхом розкриття позицій сторін, а також сприяти довірі та розумінню між різними державами.

Групові військові інтерв'ю не мають значних відмінностей від класичних у сфері планування. Цей процес складається з тих самих основних етапів.

- Визначення гостей інтерв'ю, часу, місця, підготовка студії до проведення зустрічі, створення зручних умов, в яких всім учасникам буде комфортно брати участь у спілкуванні.

- Підготовка, вивчення вже відомих матеріалів, перегляд проведених інтерв'ю, дослідження питання. Зібрання учасників, розташування їх у приміщенні, створення домовленості про правила поведінки, умови конфіденційності, висвітлення теми обговорення, створення необхідної атмосфери.

- Проведення самої зустрічі, спілкування, поставлення питань, обговорення ключових тем зустрічі, спрямовування розмови в потрібному руслі, направлення учасників, підтримка їх, мотивування приймати активну участь, не боятися.

- Аналіз отриманих даних, перегляд записів інтерв'ю, виявлення ключових тем та висловлювань на які потрібно звернути увагу, аргументів та думок учасників.

- Створення сюжету та випуск його в ефір. Фінальний етап розробки – остаточна публікація інтерв'ю. Важливо уважно поставитися до фактів, які журналіст висвітлює, проаналізувати все, що сказано військовими, та обрати

інформацію, яка буде корисна для глядача й при цьому не принесе негативних наслідків для ведення військових дій.

Військові групові інтерв'ю застосовуються для таких цілей:

1. Дослідження військових стратегій та тактик, ситуації на фронтах, об'єктивного відгуку на ситуацію: Групові інтерв'ю дозволяють отримати різні погляди на військові питання та аналізувати стратегії та тактики.

2. Аналіз психологічного стану учасників військових дій: Цей метод допомагає виявити психологічний стан та емоційні переживання учасників бойових дій. Дослідити, які можливості для реабілітації потрібно надалі розробити та вивчити, як бойові дії впливають на морально-емоційний стан людини, яка перебуває безпосередньо на лінії бойового зіткнення.

3. Вивчення військової етики та культури: Групові інтерв'ю можуть бути корисними для дослідження військової етики та культури, що відображається в поглядах та діях учасників. Це допомагає суспільству краще розуміти військовослужбовців та знаходити до них правильний підхід.

4. Створення рекомендацій для покращення військової діяльності: На основі результатів групових інтерв'ю можуть бути розроблені рекомендації для покращення військової діяльності та розвитку стратегій безпеки. Звичайно, журналісти не можуть давати поради військовому керівництву, проте після перегляду цих групових інтерв'ю керівники можуть більше дізнатися про реальне становище на фронті та почути прямий відгук військових.

Основні принципи проведення ВГІ:

- Інформативність. ВГІ повинні надавати інформативну інформацію про військову операцію або подію. Це означає, що інтерв'юер повинен продумати питання, які хоче поставити, щоб отримати максимально можливу інформацію від учасників інтерв'ю.

- Об'єктивність. ВГІ повинні бути об'єктивними, тобто не містити суб'єктивних суджень або оцінок інтерв'юера. Це означає, що інтерв'юер

повинен бути уважним до того, щоб не нав'язувати свою точку зору учасникам інтерв'ю.

- Етика. ВГІ повинні проводитися з дотриманням етичних норм. Це означає, що інтерв'юер повинен бути уважним до того, щоб не ставити занадто особистих питань, аби не травмувати учасників інтерв'ю.

ВГІ – це складний формат інтерв'ю, який вимагає від інтерв'юера професійних знань та навичок. Виконання основних принципів і методів проведення ВГІ допоможе інтерв'юеру отримати інформативну та об'єктивну інформацію, а також уникнути етичних проблем.

1.2 Роль військових інтерв'ю у формуванні громадської думки

ВГІ відіграють важливу роль у формуванні громадської думки щодо війни. Вони можуть допомогти людям краще зрозуміти, що відбувається на полі бою, і побачити війну з точки зору тих, хто її веде. ВГІ також можуть допомогти людям сформуванню свою позицію щодо війни, зрозуміти її причини та наслідки.

Позитивний вплив ВГІ на громадську думку:

- Усвідомлення героїзму. ВГІ дозволяють людям побачити героїзм і самопожертву військовослужбовців, те, як військові ризикують життям, щоб захистити свою країну.
- Створення позитивного образу військових. ВГІ можуть допомогти створити позитивний образ військових. Коли люди бачать, як військовослужбовці діють професійно і героїчно, вони можуть почати краще ставитися до військових в цілому.
- Формування розуміння війни. ВГІ можуть допомогти людям краще зрозуміти війну. Коли люди бачать, що відбувається на полі бою, вони можуть почати краще розуміти причини і наслідки війни.

Негативний вплив ВГІ на громадську думку:

- Емоційна травма від жорстокості війни. ВГІ можуть показувати, як війна руйнує життя людей, і цим додатково травматизувати суспільство.

Загалом, ВГІ є потужним інструментом, який може мати значний вплив на громадську думку щодо війни. Важливо, щоб ті, хто веде і дає ВГІ, поводитися професійно і об'єктивно, щоб такі інтерв'ю могли відігравати позитивну роль у формуванні громадської думки.

Використання військових інтерв'ю у медіа надає велику кількість нових можливостей, особливо у сфері підвищення обізнаності, розуміння ситуації на фронті, стимулювання підтримки військових, формування досвіду. Це стосується й дипломатичної арени. Використання військових інтерв'ю допомагають показати правдиву ситуацію на фронті, сприяють розвитку стабільності та покращенню міжнародної ситуації. Однак важливо забезпечити об'єктивність, довіреність та етичність у проведенні та використанні результатів таких інтерв'ю.

У сучасному світі, де військові події і дипломатичні відносини тісно переплетені, військові групові інтерв'ю виступають не лише як засіб інформаційної комунікації, але й як важливий фактор формування військової стратегії та дипломатичних процесів.

Інтерв'ю з військовими експертами та командирами у форматі групового обговорення надає можливість відкритого та комплексного розгляду актуальних питань безпеки та стратегії. Це сприяє обміну думками та перспективами між учасниками, що може привести до знайдення оптимальних рішень. Можливість висвітлення різних поглядів та підходів військових експертів створює площину для взаємодії, що може призвести до зближення стратегій та підвищення взаєморозуміння між державами. Такий обмін ідеями впливає на формування військових стратегій, роблячи їх більш адаптивними та ефективними.

Важливим аспектом впливу ВГІ на дипломатичні процеси є їхня роль у формуванні образу військових дій в глобальному співтоваристві. Публічне обговорення стратегічних аспектів воєнних конфліктів чи миротворчих операцій може визначити ставлення суспільства та держав до подій на

міжнародному рівні. Це стає інструментом впливу на міжнародну думку та на дипломатичні вирішення конфліктів.

З іншого боку, військові групові інтерв'ю можуть стати частиною стратегії дипломатичного впливу. Публічне сприйняття висновків і рішень, висвітлених у ВГІ, може використовуватися для формування міжнародної підтримки чи осуду.

Завдяки військовим груповим інтерв'ю відбувається не лише обмін інформацією, а й активна взаємодія військових та цивільних експертів. Цей процес сприяє не тільки розробці ефективних військових стратегій, але і сприяє зменшенню напруги у дипломатичних відносинах між державами.

У підсумку, військові групові інтерв'ю відіграють ключову роль у взаємодії військової стратегії та дипломатичних процесів. Це механізм, який сприяє формуванню глибшого розуміння стратегічних аспектів військових дій, підвищує відкритість у взаємодії та сприяє вирішенню конфліктів у міжнародному масштабі.

1.3 Основні принципи проведення військових групових інтерв'ю

Формальна структура військових групових інтерв'ю відіграє важливу роль у забезпеченні ефективної комунікації, систематизації інформації та забезпеченні розподілу ролей між учасниками.

Групове інтерв'ю застосовується у випадках, коли необхідно:

- зібрати інформацію (думки, уявлення);
- дослідити потреби групи, її настрої (громадську думку), мотивацію на виконання якої-небудь діяльності.

Процедура групового інтерв'ю вимагає попередньої роботи. Вона містить у собі підготовку письмового запрошення, оголошення з переліком питань для обговорення, зазначенням місця та часу проведення, а також передбачуваної тривалості зустрічі. Учасників групового інтерв'ю заздалегідь інформують про те, де і як буде застосовуватися зібрана інформація. Основним

результатом підготовчої роботи повинна стати сформована настанова на співробітництво в організаторів і майбутніх учасників [11].

Ця структура має кілька ключових етапів та елементів:

1. **Планування і підготовка:**

- **Визначення мети інтерв'ю.** Яких цілей має досягти інтерв'ю? Це може бути висвітлення конкретної події, аналіз військових стратегій чи інші завдання.

- **Вибір учасників.** Визначення представників військових структур, які найбільш компетентні та відповідальні за тему.

- **Планування порядку.** Розробка структурованої схеми інтерв'ю, включаючи основні теми, запитання та обговорення.

2. **Введення та представлення учасників:**

- **Представлення модератора.** Визначення особи, яка відповідає за проведення інтерв'ю та його модерацію.

- **Коротке введення учасників.** Представлення кожного учасника групи та його професійних кваліфікацій.

3. **Основна частина інтерв'ю:**

- **Вступні висловлювання.** Короткі вступні слова від модератора для визначення теми та мети інтерв'ю.

- **Запитання та відповіді.** Послідовне представлення запитань модератором та відповіді учасників групи.

- **Групова дискусія.** Відкрита обговорення між учасниками на основі запитань, висунутих модератором.

4. **Заклучна частина:**

- **Підсумки та висновки.** Резюме основних точок інтерв'ю, висновки та можливі дії в майбутньому.

- **Подяки та завершення.** Висловлення подяки учасникам та аудиторії, завершення інтерв'ю.

5. **Організація післяінтерв'ю:**

- **Аналіз та відгуки.** Оцінка ефективності інтерв'ю, аналіз взаємодії учасників та отримання відгуків.

- **Підготовка матеріалів.** Редагування та підготовка інтерв'ю для подальшої публікації чи використання в інших медійних форматах.

Ця структура допомагає забезпечити логічність, зрозумілість та цільове спрямування військового групового інтерв'ю, оптимальний обмін інформацією між військовими структурами та громадськістю.

Проведення групових військових інтерв'ю вимагає від журналіста багатьох навичок, вмінь та знань. Для журналіста важливо бути максимально готовим до нього. В підготовку входять різноманітні емоційні та наукові навички. Серед них виділяють:

- Розуміння вузької військової термінології та жаргонізмів. Це важлива частина спілкування з військовими. Важливо завчасно вивчити слова, які можуть фігурувати в розмові, та розібратися з їхнім значенням. Це допоможе краще орієнтуватися в контексті, розуміти, про що йде мова, та після підготовки матеріалу не витратити час на розшифровку термінів.

- Підготовка до інтерв'ю. Важливо бути в темі розмови, цікавитися подіями, які відбувались напередодні, дістати якнайбільше матеріалу, щоб оперувати під час розмови. Якщо з військовими вже проводились інтерв'ю, важливо їх переглянути, зробити висновки. Найкраще буде, якщо питання не будуть повторюватися.

- Досвід інших військових журналістів та інтерв'юєрів. Подивитися, як проводять інтерв'ю, які методи використовують, який стиль спілкування вони використовують. Вивчення досвіду інших журналістів допоможе побудувати найкращу стратегію власної роботи.

Важливо звернути увагу на те, що в розмові з військовими потрібно бути дуже обережними. Існує цілий ряд табу, яких необхідно дотримуватися. Ця розмова повинна бути максимально комфортною для її учасників. Перше правило, яке необхідно згадати в таких умовах, – не нашкодь. Військова тема

вимоглива, тому при проведенні групових інтерв'ю з військовими потрібно бути обережними, щоб не травмувати їх.

Для початку необхідно дізнатися теми, які військові категорично не хочуть обговорювати. До класичних тем, які не варто підіймати, відносять, в першу чергу, розташування та озброєння. Публічне висвітлення цього питання може бути небезпечним для самого військового та його побратимів. Крім того, що висвітлення цього заборонене законом, воно ще й ставить у небезпечне положення велику кількість людей. Не варто підіймати й морально-етичні питання, переживання щодо полонених супротивників, ставлення рідних до рішення піти на війну тощо.

Додаткові рекомендації:

- Інтерв'юер повинен провести ретельне дослідження теми інтерв'ю, щоб зрозуміти контекст військової операції або події.
- Інтерв'юер повинен ретельно підбирати учасників, щоб вони представляли різні точки зору.
- Інтерв'юер повинен встановити контакт з учасниками інтерв'ю, щоб створити атмосферу довіри.
- Інтерв'юер повинен бути уважним до того, щоб не нав'язувати свою точку зору учасникам ВГІ.
- Інтерв'юер повинен бути готовий до того, що учасники інтерв'ю можуть бути емоційно втомлені або травмовані.
- Інтерв'юер повинен бути уважним до того, щоб не використовувати у своїх матеріалах конфіденційну інформацію.

1.4. Платформи військових інтерв'ю в медіа

Військові групові інтерв'ю можуть проводитися на різних платформах та за допомогою різних засобів. Найпоширенішими платформами є:

- Телебачення. ВГІ на телебаченні є найпопулярнішим форматом. Вони дозволяють аудиторії побачити і почути військовослужбовців, а також подивитися на їхнє оточення.

- Радіо. ВГІ на радіо дозволяють аудиторії почути голоси військовослужбовців. Вони також можуть бути більш інформативними, ніж ВГІ на телебаченні, оскільки інтерв'юер може задавати більше питань.

- Інтернет. ВГІ в інтернеті дозволяють аудиторії дивитися або слухати інтерв'ю в будь-який час і в будь-якому місці. Вони також можуть бути більш інтерактивними, ніж ВГІ на телебаченні або радіо, оскільки аудиторія може залишати коментарі або задавати запитання.

Найпоширенішими засобами проведення є:

- Звукозапис. Звукозапис дозволяє інтерв'юєру отримати точну інформацію від учасників інтерв'ю.

- Відеозаписи. Відеозаписи дозволяють аудиторії побачити військовослужбовців і їхнє оточення. Вони також можуть бути використані для створення документальних фільмів.

- Текстові інтерв'ю. Текстові інтерв'ю можуть бути використані для створення статей або книг. Вони також можуть бути більш інформативними, ніж ВГІ на телебаченні або радіо, оскільки інтерв'юер може задавати більше питань.

Вибір платформи та засобів проведення залежить від кількох факторів, зокрема:

- Цільова аудиторія. Якщо мета – донести інформацію до широкого загалу, то найкращою платформою буде телебачення або інтернет. Якщо мета – донести інформацію до спеціалізованої аудиторії, то найкращою платформою буде радіо або текстові інтерв'ю.

- Контекст військової операції або події. Якщо військова операція або подія є складною або динамічною, то краще використовувати відеозаписи або текстові інтерв'ю, які дозволять аудиторії отримати більше інформації.

- Доступність ресурсів. Якщо ресурси обмежені, то краще використовувати текстові інтерв'ю, які є менш витратними.

У сучасному світі ВГІ все частіше взаємодіють із соціальними мережами та інтернет-платформами. Це пов'язано з декількома факторами, зокрема:

- Соціальні мережі та інтернет-платформи стали основним джерелом інформації для багатьох людей. Це відкриває для ВГІ нові можливості для поширення інформації та взаємодії з аудиторією.

- ВГІ можуть бути використані для того, щоб донести до громадськості інформацію про війну та її наслідки.

ВГІ можуть використовуватися в соціальних мережах та на інтернет-платформах різними способами. Наприклад, вони можуть:

- Транслюватися в прямому ефірі. Це дозволяє аудиторії задавати питання учасникам інтерв'ю в режимі реального часу.

- Розміщуватися у вигляді відео або текстових записів. Це дозволяє аудиторії переглядати або читати інтерв'ю в зручний для себе час.

- Розміщуватися у вигляді публікацій у соціальних мережах. Це дозволяє аудиторії ділитися інформацією про інтерв'ю з друзями та однодумцями.

Взаємодія ВГІ з соціальними мережами та інтернет-платформами може мати як позитивні, так і негативні наслідки. З одного боку, це може допомогти ВГІ донести інформацію до більшої аудиторії та підвищити її вплив на громадську думку. З іншого боку, це може призвести до поширення дезінформації та пропаганди.

Позитивні наслідки взаємодії ВГІ з соціальними мережами та інтернет-платформами:

- Збільшення аудиторії. ВГІ, які поширюються в соціальних мережах та на інтернет-платформах, можуть досягти більшої аудиторії, ніж ВГІ, які транслюються традиційними засобами масової інформації.

- Підвищення впливу на громадську думку. ВГІ, які дозволяють аудиторії ділитися інформацією з друзями та однодумцями, можуть мати більший вплив на громадську думку.

- Посилення взаємодії з аудиторією. ВГІ, які передбачають можливість ставити питання учасникам інтерв'ю, можуть сприяти більшій взаємодії з аудиторією.

Негативні наслідки взаємодії ВГІ з соціальними мережами та інтернет-платформами:

- Поширення дезінформації та пропаганди.
- ВГІ, які поширюються в соціальних мережах та на інтернет-платформах, можуть бути менш ефективними, ніж ВГІ, які транслуються традиційними засобами масової інформації. Це пов'язано з тим, що аудиторія в соціальних мережах та на інтернет-платформах часто є більш розсіяною і менш схильною до впливу інформації.

Важливо, щоб ті ВГІ, що поширюються в соціальних мережах та на інтернет-платформах, відповідали професійним стандартам і не містили дезінформації або пропаганди. Також важливо, щоб інтерв'юери були обізнані про особливості цих середовищ і могли ефективно взаємодіяти з аудиторією.

Висновки до розділу 1

В першому розділі розглянуто важливі аспекти військових групових інтерв'ю у сучасному медіапросторі та їхній вплив на військову стратегію і дипломатичні процеси. Проведений аналіз дозволяє зробити кілька ключових висновків.

Військові групові інтерв'ю стали не лише механізмом передачі інформації, але й справжнім форумом для відкритого обговорення та обміну думками між військовими експертами. Це відкриває нові можливості для зближення стратегічних підходів та підвищення ефективності військових операцій.

Групові інтерв'ю стають мостом між військовим та цивільним експертним співтовариством. Це сприяє взаєморозумінню, що є ключовим для успішної реалізації стратегічних завдань та вирішення важливих геополітичних питань. Такий формат інтерв'ю не тільки формує громадську думку про військові події, але і може стати інструментом дипломатичного впливу та формування міжнародної підтримки чи осуду.

Вивчення військових групових інтерв'ю виявило їхню важливість у сучасному медіапросторі та військових та дипломатичних аспектах. Вони розширюють інформаційний ландшафт, визначають стратегічні та дипломатичні курси держав і міжнародних спільнот.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ КОНКРЕТНИХ ЗРАЗКІВ ВІЙСЬКОВИХ ІНТЕРВ'Ю В УКРАЇНСЬКИХ МЕДІА

2.1 Огляд та класифікація військових інтерв'ю в українських медіа

Напрямок військових інтерв'ю у сучасній журналістській діяльності посів значне місце. Особливо на це вплинув початок війни, який змусив всі інформаційні жанри, пов'язані з висвітленням бойових дій, стрімко розвиватися в досить важких умовах. Проведення інтерв'ю в умовах повномасштабної війни має декілька правил, яких повинні дотримуватися всі журналісти, які беруть участь у цій діяльності.

Військові дії в Україні повністю змінили погляди на військову журналістику та проведення інтерв'ю з людьми, які служать у Збройних Силах України. Ці питання постали перед всіма українськими медіа та змусили журналістів значно змінити методи та засоби роботи.

Особливо це питання постало перед тележурналістами, яким довелося змінювати всю манеру своєї роботи у дуже короткі строки. Початок повномасштабної війни змусив всі медіа мобілізуватися в обмежені терміни та надавати людям актуальну та оперативну інформацію. Інформування стало однією з основних потреб суспільства на той момент і всі засоби масової інформації, особливо телебачення, об'єдналися для того, щоб закрити цю соціальну необхідність. Тележурналістика зайняла визначне місце у формуванні громадської думки та сприйнятті воєнних подій, стала головним джерелом інформації для суспільства. Саме на телебаченні висвітлювалися актуальні події, публікувалися репортажі із зони бойових дій та проводилися групові інтерв'ю з військовослужбовцями. Таким чином, ТБ має прямий вплив на формування громадської думки та створення образу військового у суспільстві.

Проте основним є питання про здатність сучасних журналістів дотримуватися норм та правил спілкування з військовослужбовцями. Попри те, що військові дії в Україні тривають вже близько 10 років, журналісти досі

не мають достатнього рівня навичок для проведення якісних, змістовних та цікавих інтерв'ю, а також відповідного рівня знань та методів етичного подання інтерв'ю, інформації, яка там використовується. Журналістам потрібно дотримуватися всіх норм безпеки, прав громадян, використання інформації на благо різних людей, її розуміння та прийняття. Багато учасників медійного процесу не мають достатнього рівня знань та вмінь, щоб оцінити вплив контенту, який публікується на емоційний та моральний стан кожної окремої людини та суспільства в цілому [11].

Одна з основних проблем полягає в тому, що не всі українські журналісти здатні аналізувати та транслювати контент на належному рівні. Особливо коли питання стосується висвітлення такого болючого питання, як війна. Інформаційний простір значно змінився в процесі висвітлення ситуації на фронті. Необхідно знайти баланс між складними, важкими питаннями та підтриманням стану суспільства. Журналістам необхідно навчитися правильно оцінювати ситуацію, висвітлювати її об'єктивно та дотримуватися балансу. Так, зараз можна прослідкувати, що у телевізійному висвітленні події існує надмірне позитивне піднесення, яка не відповідає реальній ситуації на фронті. Через це багато людей почали відмовлятися від перегляду телевізійних передач та новин, ставитися до них з упередженням, критикувати.

Значно змінилися і ціннісні спрямування роботи журналіста. Для телевізійників стало важливо змінювати інформаційний простір, який вони створюють. Воєнний стан змусив повністю змінити жанри та формати, які вони транслюють для своїх глядачів. Потреба у забезпеченні прозорості та вірогідності інформації отримали більшу значність серед глядачів, особливо в умовах постійної інформаційної війни.

В телевізійному просторі 50% ефіру було присвячено висвітленню військових подій, звітів з фронту, стратегій та тактик, які використовуються військовими, їхнім відгукам про діяльність командування, коментарів та реакцій політичного керівництва, міжнародної спільноти. Засоби масової

інформації закривали потребу в постійному та оперативному інформуванні суспільства.

Телевізійні програми активно висвітлювали події, коментарі бойових експертів, особливо закордонних аналітиків з відомих телеканалів BBC або CNN. Це зумовлено тим, що серед українців є великий рівень довіри до закордонних медіа, він значно вищий ніж до вітчизняних.

Важливі суспільні зміни змусили трансформуватися всі сфери життя та мали значний вплив на діяльність засобів масової інформації як головного джерела інформації для великої частини людей. Почали трансформуватися методи подання інформації, її оцінка, висвітлення на значну аудиторію. ЗМІ потрібно було уважно ставитися до засобів та методів, якими вони перевіряють, аналізують та висвітлюють новини з фронту. Медіа довелося швидко адаптуватися та змінюватися.

Одне з важливих місць у процесі створення та висвітлення новин посіла пріоритизація мовлення. Якщо раніше помилки в новинах та неправильні оцінки не мали такого сильного негативного впливу на суспільство, то в умовах військової агресії невеликі недоліки в роботі журналіста можуть вплинути на багатьох людей, змінити їхні погляди, ставлення, налякати або спонукати до необдуманих вчинків. Звичайно, основний пріоритет медіа почали віддавати висвітленню військових подій, діяльності військових, особливостей військово-політичної ситуації, аналізу реакції міжнародної спільноти, процесу національно-суспільної єдності як однієї з важливих частин збереження державного суверенітету та територіальної цілісності.

В цьому контексті одну з основних ролей почали відігравати групові інтерв'ю з військовими та експертами. Вони займали близько 15% контенту, який транслиувався на телебаченні. В умовах постійних обстрілів, мобілізації, бойових дій відгук про ситуацію саме від військових є важливим. ВГІ проводяться на телебаченні, радіо та, звичайно, незалежними журналістами на сервісах Ютуб, Інстаграм, Телеграм та інших. До них постійно залучають

відомих експертів, таких як Іван Апаршин та Олена Стяжкіна, керівників військових батальйонів, як-от «Азов», тощо [12].

Важливим є той факт, що, попри важкі обставини, журналіст повинен дотримуватися журналістської етики, відповідально ставитися до інформації, яку оприлюднюють у медіа. Воєнний стан накладає на журналіста додаткові обов'язки, яких він повинен дотримуватися. Зростає необхідність відстежувати стандарти, перевіряти достовірність інформації, подавати матеріали уважно та свідомо, щоб вони працювали на благо держави та перемоги. Це стосується й жанру інтерв'ю. Журналістам потрібно уважно ставитися до спікерів, які відповідають на питання, точності того, як подаються матеріали на радіо, телебаченні, в друкованих або онлайн-ЗМІ [13].

У проведенні групових військових інтерв'ю важливо уважно ставитися до розділення між фактами та коментарями й суб'єктивними оцінками учасників інтерв'ю. Для того, щоб інформація стала фактом, необхідно її підтвердити додатковим матеріалом, ілюстрацією, аргументом. Саме це зробить інформацію максимально підтвердженою. Для підтвердження своїх поглядів учасник інтерв'ю може використовувати всім зрозумілі факти з буденного життя, дійсності всіх людей. Це формує додаткову довіру та підтримку глядачів інтерв'ю.

Коментарі являють собою інший метод передачі інформації. Перш за все, коментар є суб'єктивною оцінкою ситуації чи події, передає погляд окремої людини щодо ситуації в суспільстві, показує особисту оцінку чи тлумачення певних ситуацій або дій та не повинен базуватися на загальноприйнятих наукових знаннях, політичних документах, відомих актах тощо [14].

Повномасштабна війна внесла багато коректив у процес журналістської діяльності, в тому числі створення інтерв'ю. Тому при вивченні особливостей українських інтерв'ю необхідно звернути увагу на правила їх ведення під час воєнного стану. Перш за все важливо звернути увагу на особливості етичного

спілкування з учасниками інтерв'ю. Військові – це люди, які пережили важку травму, багато з них можуть мати посттравматичний стресовий розлад. Під час інтерв'ю з ними необхідно уникати важких та стресових тем, які можуть погіршити їх моральний стан. Краще уникати питань про смерть побратимів, хіба що сам військовий захоче розповісти про них, вбивства противників або постраждалих цивільних. Ці питання буде важко висвітлювати на широку публіку й вони можуть негативно вплинути на учасників розмови. До військових потрібно ставитися з розуміннями, висловлювати підтримку та повагу.

У роботі з військовими необхідно створити комфортні умови для людей, які пережили важкі життєві ситуації. Вони потребують дотримання трьох речей:

1. Відчуття безпечної ситуації.
2. Бути впевненим, що він має контроль над ситуацією.
3. Відчуття передбачуваності та логічності перебігу подій.

В умовах постійних бойових дій важко створити для військових умови повного спокою та безпечної ситуації. Проте засоби масової інформації повинні зробити все, щоб військовий почувався комфортно та в безпеці. Необхідно попередити учасника про можливі гучні звуки, які можуть налякати; не використовувати фрази, які є недоречними; уважно слідкувати за всім, що журналіст говорить та про що питає. Необхідно уважно слідкувати за всім, що говорить учасник, записувати його відповіді на диктофон. Всі слова потрібно передати чітко, без виривання з контексту, перекручувань, маніпулювань словами тощо. В умовах проведення інтерв'ю з групою військових журналіст є гарантом того, що слова всіх військових будуть передані з максимальною точністю та доступною для більшості людей мовою.

Журналісту важливо пам'ятати, що військові, як і інші респонденти, мають повну свободу слова, можуть висловлювати всі свої думки та погляди, факти, відповідати на питання в зручній манері. Кореспондент не має права тиснути на учасника, вимагати з нього інформацію, використовувати її задля

власної вигоди. Крім цього, учасник інтерв'ю завжди має право залишатися конфіденційним. Для військових це має велике значення, адже розповсюдження їх інформації у публічному просторі може нести небезпеку для родини та інших військових, завадити ефективному виконанню бойових завдань.

Для журналістів, які працюють з військовими, важливо бути знайомим з основами психологічної роботи, методами кризової підтримки людини, яка пережила важкі події в житті. Вони необхідні для того, щоб правильно підтримати учасника, правильно поставити йому питання, комфортно провести через інтерв'ю, збалансувати емоційну частину розмови. На жаль, значно частина журналістів не мають відповідних додаткових знань, вважаючи, що класичних журналістських навичок достатньо. Проте інтерв'ю з військовими набагато складніше, ніж класичне, тому необхідно дотримуватися правил, поважати особистість свого співрозмовника, його права.

Необхідно уважно готуватися до проведення інтерв'ю, знайти підхід до співрозмовника, розмовляти з ним коректно, задавати уточнювальні питання або перепитувати. Головне – не боятися військового, ставитися до нього з розумінням, самим бути щирими. Під час домовленості з військовим не потрібно на нього тиснути. Якщо людина відмовляється від участі в інтерв'ю, потрібно поставитися до нього з розумінням, не звертатися через телефонні дзвінки, писати на пошту чи в соціальні мережі. Потрібно розуміти, що людина не зобов'язана приділяти свій час інтерв'ю [15].

На українських телеканалах жанр інтерв'ю активно використовується. На них запрошуються спеціалісти з різних галузей: економісти, політологи, культурологи та багато інших. На сучасному етапі жанр інтерв'ю використовуються на всіх телеканалах та майже у всіх телепрограмах. На них запрошують експертів та військових, волонтерів та інших людей, які пов'язані з військовою справою [16].

Жанр інтерв'ю охопив онлайн-медіа, незалежних журналістів, які почали створювати інтерв'ю та розповсюджувати в мережі Інтернет. Практика

показує, що жанр інтерв'ю допомагає журналісту стати популярним та затребуваним. Проведення бесід з різноманітними відомими особистостями один із найбільш популярних жанрів на сервісі Ютуб. Проте журналісту недостатньо просто провести розмову з відомою людиною – потрібно мати власну харизму, гарно поставлене мовлення, ораторські навички, вміння правильно спілкуватися з гостями. Часто трапляється ситуація, коли молодий, недосвідчений журналіст вважає, що проводити інтерв'ю легко, це не вимагає додаткових знань та навичок. Таким чином якість ринку інтерв'ю у медійному просторі значно знижується. Проте жанр продовжує свій розвиток та лишається улюбленим жанром глядачів.

В сучасному українському медіапросторі у програм з використанням жанру інтерв'ю формат різноманітний, а діапазон стилю широкий. Основою є не тільки особистість, знання та позиція гостя, а й особистість ведучого, його манера спілкуватися з гостями, поведінка, характер. В сучасних українських інтерв'ю особистість журналіста, який його проводить, важлива. Саме вона визначає значення проведеного інтерв'ю. Глядачі звертають увагу на особу журналіста частіше, ніж на людину, у якої беруть інтерв'ю. Якщо раніше для журналіста було важливо знайти відому та знакову особистість і провести розмову, зараз для людини важливо потрапити у випуск до відомого кореспондента. Через це для працівників медіа, у сучасному просторі важливо постійно відстежувати новітні тренди, покращувати свої навички, докладати зусиль, щоб перевершити колег та вийти на новий рівень популярності [17].

Важливою частиною сучасного ринку інтерв'ю в Україні стали подкасти. Вони мають багато відмінностей від класичного журналістського жанру та велику популярність, особливо серед молодого покоління. В сучасному медійному просторі вони набирають все більше шанувальників. Цікавим подкаст стає, коли всі учасники є цікавими людьми, тут привертає увагу й журналіст або ведучий, який сам по собі популярний, а його гість може мати меншу відомість.

Унікальний стиль проведення інтерв'ю значно залежить від напрямку самого медіа та його типового контенту. Зазвичай медіа поділяють на дві класичні підгрупи: ті, які створені для великої аудиторії, та ті, які мають обмежену спрямованість. Відповідно, ЗМІ можуть мати значний вплив на аудиторію, охоплювати велику частину населення або концентруватися на малій частині. При цьому спрямування обмежується не тільки тематикою ЗМІ, а й локальним розміщенням, наприклад, містом, областю, регіоном, країною тощо.

Саме поняття «подкаст» описує унікальний спосіб публікації аудіо чи відеозапису, який глядач може продивитися чи прослухати в будь-який зручний для себе час. Ця технологія доступна всім людям, тому бути глядачем чи навіть розробником подкастів може будь-яка людина. Подібна доступність робить їх ще більш популярними [18].

Розповсюдженість та популярність технології подкастів має значний зв'язок із їхнім медійним різноманіттям, стилем оформлення, великою кількістю можливих гостей. Важливо звернути увагу на те, що кожен глядач може самостійно обрати людину, яка його цікавить. Якщо при перегляді інтерв'ю на телебаченні, щоб переглянути бесіду з бажаною людиною, потрібно підлаштовуватися під програмний час, то в подкастах можна обирати найзручніший час перегляду та можливих учасників. На додачу до цього подкасти представлені на різних платформах, доступні для багатьох людей. Подкасти випускають на Ютуб, в Інстаграмі, в ТікТоці та багатьох інших, менш відомих сервісах. Обрані формати загалом залежать від платформи, яку розробники обрали для своїх подкастів.

Популярність даного жанру інтерв'ю не могла пройти непоміченою для великих та відомих ЗМІ. Вони почали активно створювати та публікувати власні матеріали, запрошувати відомих гостей та привертати увагу нових глядачів. Таким чином вони намагаються охопити аудиторію, яка цікавиться інтерв'ю. Сучасні подкасти відомих медіа перетинаються з інтернет-ЗМІ, поєднуються з ними та створюють єдиний шлях переходу масових медіа в

новітню мережу, їх розвиток. На думку дослідників, сучасні засоби масової інформації поділяються на два види – класичні та їх онлайн-версії. Проте з цим можна посперечатися, адже можливості сучасних технологій дозволяють створити набагато більше варіантів, що збільшує можливості для їх розділення [19].

З моменту створення подкасти отримали велику популярність та захопили значну частину ринку в Україні. Особливо популярними вони стали у період карантину, коли у людей зростає цікавість до аудіоформату медійного контенту. В сучасному розумінні подкасти розділяються на такі види:

- Інформаційні та аналітичні подкасти, спрямовані на представлення та обговорення актуальних новин, важливих подій у суспільстві, надання власних коментарів та залучення експертів. В таких подкастах висвітлюються різноманітні теми, особливо політичні, економічні, культурні, соціальні тощо.

- Розважальні подкасти – один із найпопулярніших жанрів. Такі бесіди набирають найбільше переглядів та прослуховувань через свою легку гумористичну складову, яка привертає увагу багатьох людей. В першу чергу вони спрямовані на релаксацію та розвагу слухачів, використовуючи легкі розмови на всім зрозумілі теми. До них можна залучити різних людей, що збільшує радіус потенційних учасників.

- Освітні подкасти. Стають найбільш популярними та розповсюдженими саме в період проведення екзаменів, контрольних робіт, зрізів знань тощо. У своїй класичній структурі вони складаються з простих лекцій, дискусій, коротких уроків для поліпшення знань та інших навчальних форматів. Популярні серед учнів, студентів, вчителів, викладачів та людей, які просто хочуть отримувати нові знання.

- Культурні подкасти, які присвячені висвітленню культурної ситуації в країні, розповідають про заходи, театральні вистави, події пов'язані з літературою, кіно та іншими аспектами культурного життя.

До популярних українських подкастів відносять:

1. "Подкасти Слухати!UA": Перша українська платформа з аудіоконтентом. Пропонує широкий вибір тематик: від новин та політики до розважальних шоу та культурних подій. Збирає навколо себе велику кількість слухачів завдяки широкій тематиці випусків та різноманіттю залучених експертів.

2. "Рецепти успіху": Подкаст, що розповідає про кар'єрний та особистісний розвиток, інтерв'ює успішних людей різних сфер діяльності. Він був створений Катериною Елозян. У випусках вона досліджує питання успішного життя, можливості його поєднання із соціальним та особистим, питання продуктивності, особистого зростання та бажання.

3. "Час подкастів": Проєкт радіостанції "Слухай.UA", де обговорюються актуальні теми та проблеми сучасного суспільства.

4. "Дачники": Подкаст про дачне господарство, садівництво та городництво, який допомагає слухачам зробити їхні дачні ділянки більш комфортними. Цей напрямок показує наскільки різноманітними можуть бути подкасти та яку аудиторію вони охоплюють.

Подкасти – цікавий та новий жанр, який стає все більш популярним серед великої кількості людей. Він має багато форматів, тем для обговорення та можливостей для розвитку, який допомагає охопити максимальну кількість потенційних глядачів, бути для нього цікавим. Подкастам вдається залишатися гарним інформаційним жанром при цьому зберігаючи розважальну та освітню рису. Подкасти залишаються значним джерелом інформації для своїх слухачів.

2.2 Аналіз конкретних прикладів військових інтерв'ю

Військові групові інтерв'ю стали основною частиною сучасного медійного простору. Ці інтерв'ю дають можливість розкрити різні аспекти військового життя, включаючи стратегічні плани, бойовий досвід, емоційний стан та ставлення до подій на передовій. Їх стали проводити у всіх чинних

медіа, від великих та популярних засобів масової інформації до малих, окремих журналістських проєктів.

Серед популярних інтерв'ю виділяються бесіди з командирами батальйонів на передових, які висвітлюють події на фронті, роботу підрозділів, стратегічні цілі та виклики, потреби бійців.

Наступним частим гостем інтерв'ю є військовий лікар, який надає допомогу на передовій. Лікарі висвітлюють проблеми тактичної медицини та потреби медиків, про які можуть забувати звичайні люди. Крім цього, саме вони надають суспільству інформацію про потреби і бажання поранених військовослужбовців. Ці інтерв'ю дають уявлення про медичні виклики на передовій, показники ефективності медичної допомоги та потреби у підтримці.

Наступними популярними учасниками групових бесід з військовослужбовцями є військові журналісти. Вони можуть багато розповісти про діяльність військового журналіста, проблеми, з якими вони стикаються, питання, які потрібно вирішити, можливі конфлікти з військовослужбовцями. Це інтерв'ю дає уявлення про важливість інформаційної роботи на передовій, її вплив на громадськість та сприяння довірі до армії.

Сучасні інтерв'ю з військовими виконують принципову роль у розкритті різноманітних аспектів військового життя та роботи на передовій. Саме вони надають правдиву інформацію про ситуацію на фронті, висвітлення потреб та можливостей, які є на передовій не тільки серед військових, а й серед медиків, журналістів, волонтерів

Серед відомих інтерв'ю, які були проведені українськими журналістами, можна виділити розмову з командиром батальйону "Донбас" Анатолієм Вороновим. Він розповідає про бойові операції на сході України, інші події на фронті, бойові завдання, стратегічні виклики та багато інших питань, які з'являються в процесі військових дій. Інтерв'ю допомагає дізнатися більше

про бойову діяльність батальйону та військових як людей зі своїми бажаннями та планами на майбутнє.

Також розглянемо інтерв'ю з лікарем військового госпіталю у Львові Ярославом Ковалем. У ньому учасник розповідає про діяльність медиків в умовах військових дій, особливості медичного оснащення, процес лікування, а також про труднощі роботи. Інтерв'ю дозволили висвітлити інформацію про рівень медичної підготовки військового персоналу, обладнання госпіталю та виклики, з якими постійно зіштовхуються військові медики.

Ще одним інтерв'ю, яке потрібно висвітлити, є розмова з військовою кореспонденткою «Армії України» Оленою Кравчук. Інтерв'ю показало важливість медійної роботи в умовах воєнного стану, вплив інформаційних потоків на громадськість та роль журналістів.

В Україні вже давно багато журналістів займаються проведенням інтерв'ю з військовими з метою висвітлення ситуації на передовій, розкриття проблем та досягнень української армії. Серед відомих журналістів можна назвати таких:

Мустафа Найєм – один із відомих журналістів та інтерв'юєрів України. Вів свою діяльність ще з початку 2000-х років. За цей час він брав участь у багатьох суспільно важливих подіях, брав інтерв'ю у відомих особистостей. З початком бойових дій на сході часто виїжджав на лінію бойового зіткнення, де спілкувався з військовими, показував їхню діяльність та висвітлював їхні історії.

Журналістка Наталя Гурковська працювала на телеканалі «1+1» та висвітлювала військові події, проводила зустрічі з військовими в бойових умовах та в студії. Вона має великий досвід роботи у засобах масової інформації, працювали у найбільш відомих виданнях, таких, як «Апостроф», «Телеграф», «Фокус». З початком повномасштабної війни активно висвітлювала події на фронті, спілкувалась з військовими про їхню службу та проведенні бойові операції. [20]

Андрій Цаплійєнко – кореспондент, який працював на телеканалі ICTV. Він довгий час висвітлював події в різних «гарячих» точках, як-от конфлікти в Афганістані, Іраку, Південній Осетії, Ліберії, Колумбії та інших. З початку бойових дій на території України він спілкувався з військовими, які перебувають на лінії фронту, відображав події на передовій. Він брав участь у зніманнях документальних фільмів про події на сході України. 25 березня 2022 року журналіст отримав поранення від російського обстрілу під час виконання завдання редакції в Чернігівській області [21].

Савік Шустер має довгу та визначну історію журналістської діяльності. В рамках даного дослідження коротко розглянемо його діяльність як військового інтерв'юера. Ще у 1988 році він створював репортажі про військовий конфлікт в Афганістані для «Радіо Свобода». У сучасних умовах на телеканалі «Україна» часто запрошував військових та проводив з ними розмови [22].

Ці журналісти зробили вагомий внесок у висвітлення військових подій в Україні, труднощів, з якими зіштовхуються військові на передовій, їхніх потреб тощо. Вони допомагають громадськості краще зрозуміти ситуацію в країні та підтримувати воїнів у їхній нелегкій справі. В сучасних умовах жанр проведення групових інтерв'ю з військовими став дуже розповсюдженим та популярним. Багато молодих журналістів почали висвітлювати ці події, проводити бесіди з військовими, медиками, волонтерами. Серед них великої популярності досягла Раміна Есхакзай. Журналістка має багато різноманітного досвіду, від роботи на радіо до участі у відомій телепрограмі «Холостяк» (п'ятий сезон). Вона брала участь в таких відомих українських телешоу, як «Богиня шопінгу», «Від селянки до панянки» на телеканалі ТЕТ, програмі «Караоке на Майдані» на Інтері. Раміна стала членом Співки журналістів України [23]. У 2015 році журналістка започаткувала власний канал на Ютубі, на якому зараз понад двісті відео. Він збирає багато глядачів та їх відгуків, а з початком повномасштабної почав активно публікувати матеріали, пов'язані з військовими діями, репортажі з зон, наближених до лінії

зіткнення, інтерв'ю з військовослужбовцями. За свою практику вона потрапила в список престижних українських ютуберів з найбільшою кількістю підписників. Зараз вона складає 1,45 млн користувачів. Наразі канал має значну популярність та підтримку суспільства. На рисунках 2.1-2.3 представлені результати дослідження активності аудиторії на Ютуб каналі Раміни.

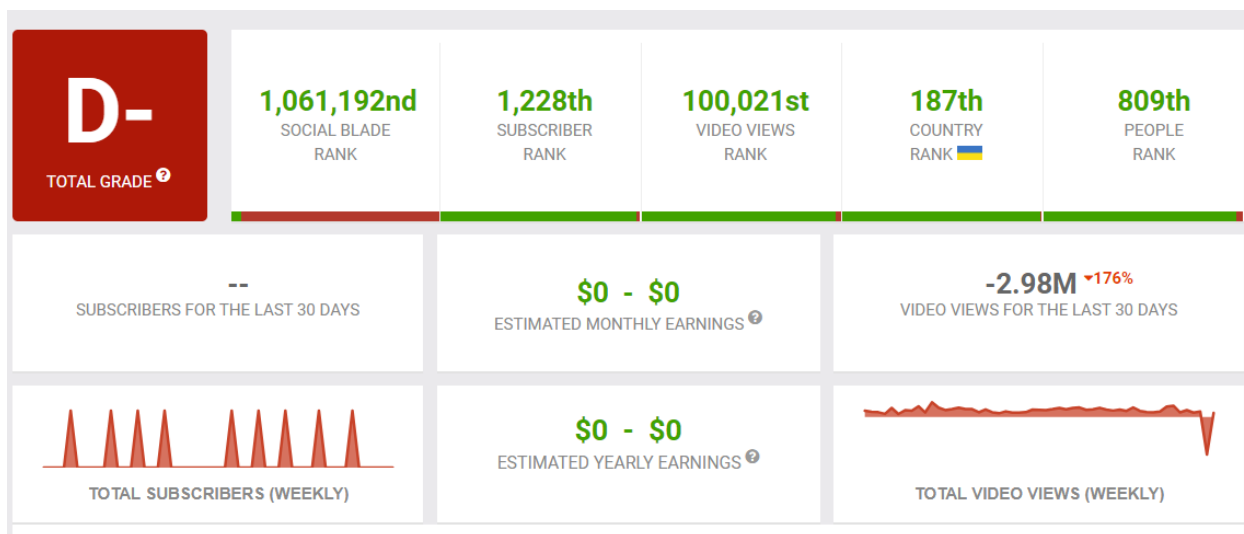

Рис. 2.1. Оцінка статистики каналу Раміни за кількість підписників та активності

За цією статистикою можна простежити, що на каналі є активна аудиторія та кількість підписників постійно зростає. Проте можна побачити, що за останній місяць, у період від 06.04.2024 до 06.05.2024, кількість загальних переглядів знизилась на 3 мільйони. Причиною цього є те, що останні відео висвітлювали інтерв'ю з маловідомими у медійному просторі людьми та репортажі з малих прифронтових міст, про які майже не говорять у новинах.

YOUTUBE STATS SUMMARY / USER STATISTICS FOR RAMINA (2024-04-23 - 2024-05-06)						
DATE		SUBSCRIBERS		VIDEO VIEWS		ESTIMATED EARNINGS
2024-04-23	Tue	–	1.45M	–	172,268,978	\$0 - \$0
2024-04-24	Wed	–	1.45M	+65,725	172,334,703	\$16 - \$263
2024-04-25	Thu	–	1.45M	-4,885,138	167,449,565	\$-1.2K - \$-19.5K
2024-04-26	Fri	–	1.45M	+93,293	167,542,858	\$23 - \$373
2024-04-27	Sat	–	1.45M	+42,243	167,585,101	\$11 - \$169
2024-04-28	Sun	–	1.45M	+99,696	167,684,797	\$25 - \$399
2024-04-29	Mon	–	1.45M	+67,049	167,751,846	\$17 - \$268
2024-04-30	Tue	–	1.45M	+134,484	167,886,330	\$34 - \$538
2024-05-01	Wed	–	1.45M	+47,437	167,933,767	\$12 - \$190
2024-05-02	Thu	–	1.45M	–	167,933,767	\$0 - \$0
2024-05-03	Fri	–	1.45M	+50,856	167,984,623	\$13 - \$203
2024-05-04	Sat	–	1.45M	+77,390	168,062,013	\$19 - \$310
2024-05-05	Sun	–	1.45M	+31,110	168,093,123	\$8 - \$124
2024-05-06	Mon	–	1.45M	🔴 LIVE	168,093,123	\$0 - \$0

Рис. 2.2. Статистика каналу Раміни за кількістю підписників та переглядів відео протягом двох тижнів

Можна прослідкувати, що кількість переглядів збільшувалась в середньому на 55 тисяч. Проте 25 квітня вони значно знизились, що сильно вплинуло на рівень активності та заробітку від відео. В цей час вийшло відео «Прощальний Секс, розставання, психотерапія. Дружба з колишніми. Янович, Пронін», яке отримало суперечливі відгуки аудиторії. Тема, яку підняла журналістка, достатньо складна та неоднозначна, тому зрозуміло, що люди поставились до неї з сумнівом.

З того випуску нових відео на каналі не виходило, що також впливає на активність підписників та статистику каналу. Зазначимо, що частота виходу відео значно впливає на активність підписників під ними, тому важливо, щоб вони публікувалися регулярно.

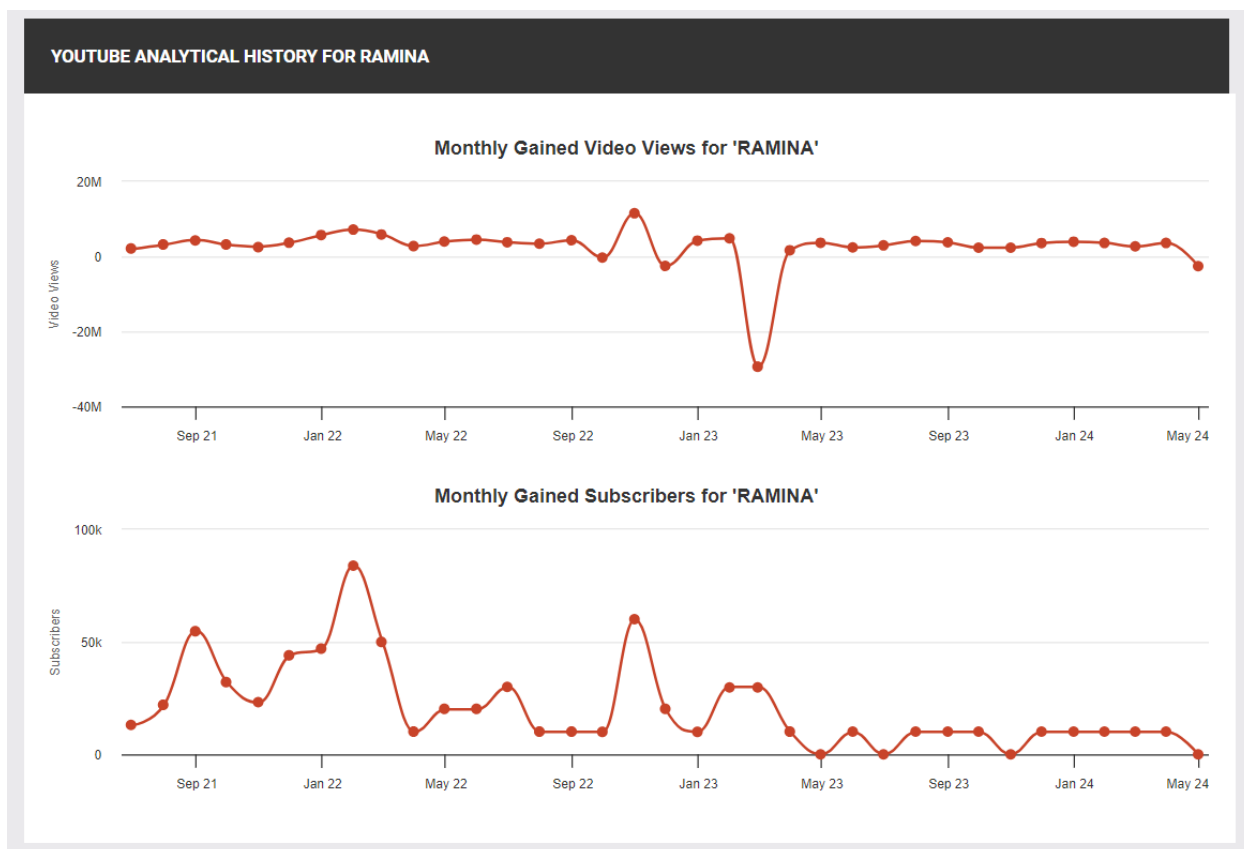

Рис. 2.3. Статистика каналу Раміни за кількістю переглядів відео та підписок на канал протягом трьох років

З цих показників можна прослідкувати, що канал стабільно мав високий рівень переглядів та підписок. Лише в період між січнем і травнем 2023 року кількість переглядів значно знизилась. Пояснити це можна тим, що тоді виходили інтерв'ю з відомим особистостями, які не були пов'язані з війною. Найбільш популярним на цьому каналі є саме контент, пов'язаний із військовими, репортажі з фронту тощо.

В умовах нашого дослідження ми вивчили три популярні інтерв'ю, які журналістка провела з військовими: «АНАЛІЗ ФІЗІОГНОМІСТА. ПРО ЩО БРЕШУТЬ рОСІЙСЬКІ солдати В ІНТЕРВ'Ю», «"ЦЯ ВІЙНА НА ВИСНАЖЕННЯ УКРАЇНИ!" БРИГАДА АЗОВ», «"Русские" проти росіян "За місяць звільнили 10 гектарів української землі", РДК». Був проведений аналіз за такими елементами – тематика створеного відео, питання, які журналістка

ставила гостю, атмосферу, таймінг та хід програми, компоненти з яких вона складається, майстерність ведучої.

Отже, перше інтерв'ю: «Аналіз фізіогноміста. Про що брешуть російські солдати в інтерв'ю». У цьому відео ведуча проводить діалог з психологом-фізіогномістом: вони обговорюють питання поведінки полонених російських військовослужбовців, аналізують розмову, яку журналістка провела з ними.

На початку вона проводить знайомство з учасником, заводить розмову, спілкується на особисті теми, дізнається більше про учасника відео. Вона поступово рухається по історичних подіях та ролі В них учасника інтерв'ю. Починає з питань про самоідентифікацію респондента, ким він себе вважає, його політичної позиції. Наступним етапом обговорення подій 2013-2014 року, Революції гідності та захоплення Донецька.

Перший респондент-військовий не дає чітких відповідей на питання, використовує такі слова, як «возможно», «наверное», «не точно» тощо. Тут важливо дослідити, як авторці вдається впоратися з цими складними питаннями, змусити респондента відповісти на питання. Респондент активно тисне на журналістку, провокує її. Раміна витримує цей тиск та зберігає спокій в розмові.

Друге інтерв'ю має приємнішу атмосферу. Респондент активно відповідає на питання, підтримує розмову, ділиться фактами, створює образ свідомої людини. Журналістці не доводиться витягати з нього відповіді, тільки направляти його в розмові. При цьому солдат демонструє деякі когнітивні помилки. Наприклад, каже, що повністю погоджується з політикою Путіна, проте не хотів потрапляти на війну. Саме в розмові з ним легко простежується, наскільки відрізняються погляди росіян та українців. Особливо коли розмова зайшла про діяльність президента: учасник розмови повністю підтримує Путіна у всіх його рішеннях та очікує такої самої реакції від інших.

Звернемо увагу на те, що під час проведення діалогу Раміна залишається спокійною, уважно слухає співрозмовника. Фізіогноміст звернув увагу на те, що солдат в інтерв'ю намагається взяти керівництво над розмовою та повністю

контролювати її. Журналістка використовує доволі просту мову, іноді різку лексику. Вона чудово справляється з нападами свого співрозмовника та його викликами.

Розглядаючи таймінг та хід програми, можна сказати, що робота дуже професійна. Випуск займає понад дві години, тому грамотно розроблений сценарій необхідний для того, щоб втримати увагу глядача до останньої хвилини, адже для сервісу важливо, щоб увага зберігалась до кінця. У відео поєднується саме інтерв'ю, коментарі експерта та огляд умов, у яких перебувають військовополонені. Відео розділене на блоки, кожен з них має власний час. Всього таких блоків 49, і всі вони займають різний хронометраж, від однієї до восьми хвилин відео.

Відео зібрало 806 тисяч переглядів, 35 тисяч лайків та великий відгук аудиторії. Значна частина коментарів підтримувала журналістку. Популярними були такі коментарі: «Раміна , дякуєм», «Дуже цікаве та професійне інтерв'ю! Дякую за вашу роботу», «Дуже цікаве та інформаційне відео», «Дякую за вашу працю!», «Я дивуюсь вашій витримці!», «Завжди цікава Раміна, дякую» [24].

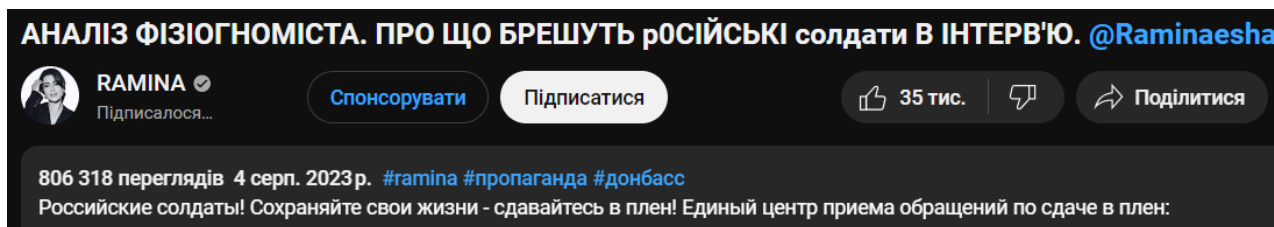

Рис. 2.5 Статистика першого проаналізованого відео з військовополоненими

Наступне інтерв'ю проводилось з учасниками відомої бригади АЗОВ та має назву «"Ця війна на виснаження України" Бригада АЗОВ». Воно проводилось на бойових позиціях, й потрібно звернути увагу на те, що значна частина відео була закрита цензурою для того, щоб неможливо було виявити, де знаходяться позиції українських військових. Це важливий елемент, адже для журналістів, які спілкуються з військовими, важливо уважно ставитися до

безпеки, щоб не зашкодити учасникам бойових дій та не завади виконувати бойові завдання.

В інтерв'ю беруть участь багато військових, і важливо звернути увагу на те, що у всіх них є виділений час для кожного. При цьому для кожного окремого військового виділена власна локація, що показує їх як окремих особистостей та створює навколо них власну атмосферу.

Раміна не боїться ставити додаткові чи уточнювальні питання. Це важлива частина вміння журналіста – спілкуватися з військовослужбовцями, про яку вже згадувалось в цій роботі. Вона створює дружню атмосферу під час спілкування, намагається розслабити учасника та створити з ним емоційний та психологічний зв'язок. Наприклад, частково повторює позу, положення тіла свого співрозмовника. Вона уважно слухає, дивиться на респондента, киває та показує повну зацікавленість та залученість в розмову.

Відео має динамічний монтаж. Військові, з якими розмовляє журналістка, постійно змінюються, кожному виділяється достатньо часу, при цьому відео не виглядає нудним. До монтажу додаються моменти, коли чути вибухи поблизу позиції та коментарі військових щодо них. Їх виокремлюють спеціальними прийомами монтажу (роблять картинку з чорно-білим фільтром та додають елементи з екрана камери), щоб показати, що це не сценарна робота, а реальність на лінії бойового зіткнення. На додачу до цього виступи військових розбавляють архівними чи стоковими відео бойових дій, щоб наочно показати, чим займаються військові на позиціях, додати реальних елементів.

Звернемо увагу на те, що ведуча тримається максимально професійно на цьому відео. Вона ввічливо поводить себе з військовими, не боїться їх, не соромиться, не намагається поставити у незручне становище, витягнути якусь інформацію, уважно слухає те, про що їй розповідають, поважає своїх співрозмовників. Видно, що Раміна не перший раз проводить інтерв'ю у таких важких умовах, не лякається вибухів, чудово тримає себе в небезпечній ситуації, яка може нести загрозу життю. Також важливо звернути увагу на те,

що журналістка дуже добре підготувалась до запису відео. Вона дізналась інформацію про людей, з якими спілкується, поцікавилась їх військовим досвідом та змогла якісно вплести це у сюжет відео. Цікаво звернути увагу на те, що журналістка професійна починає розмову, їй достатньо поставити одне питання, з якого потім вибудується все. З такого ключового питання починається кожен новий блок спілкування з військовими.

Глядачі також високо оцінили це відео. Воно зібрало більше мільйона переглядів та понад п'ятдесят одну тисячу лайків. Користувачі сервісу позитивно реагували на відео та залишали такі коментарі: «Раміна, дякую за підтримку "АЗОВА", це круті, неймовірні люди, кожен з них наша гордість», «Дякую Раміна!», «Дякую Раміна, що показуєте все як є», «Прекрасний випуск!», «Дякую за цікаве інтерв'ю» [25].

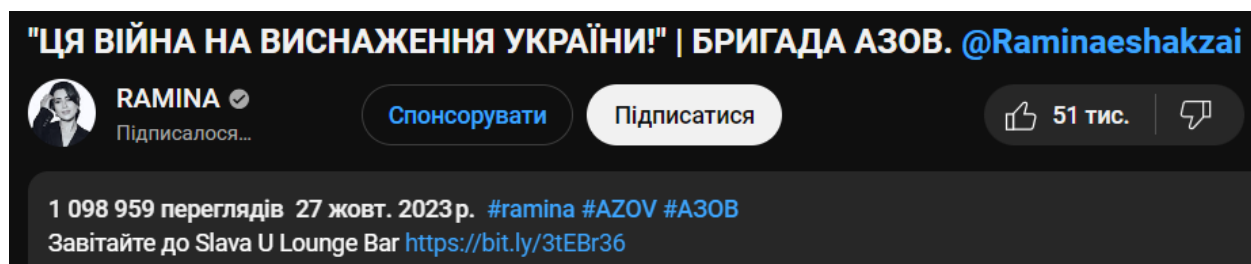

Рис. 2.6. Статистика другого відео інтерв'ю з військовими полку АЗОВ

Проводячи оцінку цього відео, можна сказати, що робота журналістки була виконана максимально професійно та показує її як людину, яка має достатньо великий досвід спілкування з військовими та роботи у зоні бойових дій. Раміна якісно взаємодіє з військовими, й можна сказати, що її роботи в багатьох моментах значно кращі, ніж у інших відомих журналістів. Вона здатна підтримувати розмову на належному рівні, щоб надати глядачам комплексну інформацію про ситуацію на передовій. Єдиний мінус, який можна виділити, – це довжина відео. Воно триває більше двох годин. Досить важко утримувати увагу протягом цього часу.

Наступне інтерв'ю висвітлює нетипову розмову з військовим – спілкування з колишнім бійцем ЧВК «Вагнер», який наразі воює на боці

України. Тематика цього відео нетипова: небагато журналістів готові спілкуватися з колишніми військовими росіянами. Ця тема дуже складна для висвітлення. Коли сюжет розповідає про військовополоненого, основна частина глядачів розуміє, що це за люди, вони залишаються ворогами. В ситуації ж, коли розповідається про військового, який перейшов на бік України, важко сформулювати своє ставлення до нього та оцінити журналістську роботу на гідному рівні. Крім бійця, в інтерв'ю брав участь засновник Російського добровольчого корпусу, який розповів, як взагалі з'явилась ідея організувати його.

Питання, які ставила ведуча, не були провокативні. Вони були логічно побудовані, щоб якісно провести діалог, підтримати співрозмовника, спрямувати його в правильному напрямку. При цьому питання розроблені максимально коректно. Ведуча не боїться ставити важливі запитання, уточнювати, поглиблювати розповідь. Вона не йде суто за планом, а орієнтується по ситуації. Тобто Раміна успішно поєднує заготовлені питання і ті, які з'являються протягом розмови.

Атмосфера інтерв'ю достатньо нейтральна. Розмова йде спокійно та виважено. Проте теми, які підіймаються в процесі, важкі та висвітлюють дуже складну частину людського життя. Видно, що між учасниками немає достатнього порозуміння через значні відмінності у менталітеті, досвіді та поглядах. Хоча всі вони на одному боці, тож у розмові є достатній рівень взаємної поваги, що сильно відрізняє її від інтерв'ю з військовополоненим.

Журналістка працювала достатньо професійно, підтримувала розмову та спрямовувала її в потрібному напрямку. На відміну від спілкування з військовополоненими, вона не намагалась довести якусь позицію чи вплинути на співрозмовників, а уважно слухала, про що вони розповідають. Цікаво звернути увагу на те, що в процесі розмови Раміна сидить у закритій позі, що показує її ставлення до людей, з якими вона розмовляє. Також протягом розмови вона не посміхається та не проявляє інших позитивних реакцій. Проте і великого рівня негативу немає. Вона поводить себе максимально професійно,

говорить чітко, по фактах. Знову можна простежити високий рівень професіоналізму та підготовки до бесіди.

Важливо звернути увагу на те, що інтерв'ю зібрали позитивні відгуки від аудиторії. Відео має майже мільйон переглядів та 25 тисяч лайків. Багато людей написали позитивні коментарі на підтримку учасників відео та самої журналістки. Серед них можна виділити такі: «Дякую, Раміна. Дякую РДК, хай їм вдасться досягти всіх їх цілей», «С первой до последней секунды всё важно!», «Дякую за інтерв'ю, було цікаво», «Дякую вам! Дякую за вашу роботу, за те що робите», «Дякую за інформацію і хоробрість!», «Дуже цікавий випуск!» [26].

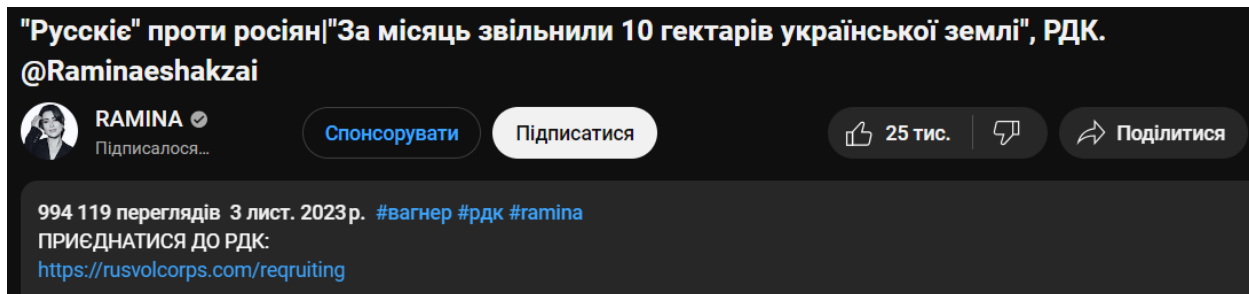

Рис. 2.7. Статистка третього відео інтерв'ю з російськими бійцями, які перейшли на бік України

В рамках дослідження було оцінено три інтерв'ю, проведені відомою журналісткою Раміною. Визначні вони тим, що охоплюють три зовсім різні групи військовослужбовців, а саме: свої військові, які воюють проти ворога на передовій; військовополонені; ті, хто зі стану ворога перейшов на бік України. Важливо звернути увагу на те, які відрізняється стиль та манера ведучої під час роботи з різними групами військових респондентів. Під час спілкування з військовими полку «Азов» журналістка була розслаблена, спілкувалась позитивно, постійно посміхалася, жартувала та явно мала дружній настрій. Журналістці легше спілкуватися з військовослужбовцями своєї країни через спільну мову, культурні та соціальні зв'язки. Для порівняння, під час розмови з бійцями Російського добровольчого корпусу вона трималася спокійно, проте видно, що ставилася до співрозмовника з упередженням, адже той воював на

боці ворога. У розмові з військовополоненими атмосфера досить неприємна, а робота журналістки відрізняється спробою переконати співрозмовника та вплинути на нього. Про це Раміна сама зазначила у розмові з запрошеним фізіогномістом.

Важливим є рівень довіри між учасниками бесіди. Видно, що військовополонені не мають довіри до українських журналістів, часто намагаються відійти від питання, використовують загальні слова, уникають відповіді. Один з учасників постійно використовує фрази типу «мабуть», «здогадайтесь» тощо, а другий висловлює недовіру до інформації, яку надають у медіа та словам інших людей. Для порівняння, між українськими військовими та ведучою є емоційна єдність та розуміння, що робить розмову кращою, цікавішою та позитивною. Українські військові виражають довіру до українського журналіста. Можна також звернути увагу на те, що у військових може бути більший рівень довіри до незалежних журналістів, які не працюють на певну політичну силу. Тому вони можуть бути впевнені, що їхні думки будуть донесені максимально правдиво. В сучасних умовах довіра до незалежних журналістів значно вища, ніж до тих, хто працює на національний телемарафон.

Для журналіста важливо дотримуватися правил безпеки в умовах проведення інтерв'ю з військовим. Під час розмови з полоненими існують ризики для життя, адже неможливо передбачити, що людина може зробити під час нього. Незважаючи на охорону, підтримку військових, контроль з їхнього боку, неможливо здогадатися, яку поведінку буде у полоненого. Тому це інтерв'ю доволі небезпечне для журналістки. На противагу, розмова з українськими військовими може бути безпечна через те, що проводиться близько до лінії фронту. Проте в класичних студійних умовах ці інтерв'ю не несуть жодної небезпеки. Наприклад, розмова з учасниками Російського добровольчого корпусу відбувалась в студійних умовах, що значно безпечніше, ніж на передовій. При цьому учасники не були небезпечні для журналіста, адже виступали на боці країни, журналіст якої проводить розмову.

Зазначимо, що інтерв'ю з бійцями Російського добровольчого корпусу дуже корисне для суспільства, яке його переглядає. Образ військових, які діяли на боці ворога, а потім перейшли на бік України, мало висвітлене в медіа, проте воно несе багато корисної інформації для розуміння процесів, які відбуваються серед бойовиків. Так суспільство може більше дізнатися про ворогів, їхні мотиви, бажання, погляди, причини, чому вони йдуть до військових угруповань. Це дозволяє краще їх розуміти, передбачати наступні кроки та дізнаватися більше.

Журналісту потрібно мати високий рівень навичок у проведенні інтерв'ю, щоб якісно впоратися з ним. Для ведучої було важливо дотримуватися особливої обережності у взаємодії з військовими різних країн. Кожна з цих ситуацій має свої унікальні виклики та можливості. В таблиці 2.1 подано порівняльний аналіз особливостей проведення інтерв'ю з трьома типами військовослужбовців за такими параметрами: «Можливості для взаємопорозуміння між журналістом та респондентом», «Можливості доступу до інформації», «Рівень довіри до учасників інтерв'ю», «Небезпека для журналіста, який проводить інтерв'ю».

Таблиця 2.1

**Порівняльний аналіз особливостей інтерв'ю з трьома типами
військовослужбовців**

Параметр	Українські військові	Російські полонені	Військові РДК
Можливості для взаємопорозуміння між журналістом та респондентом	Великий рівень взаєморозуміння, підтримки один одного,	Важка співпраця через різні позиції, погляди, сприйняття	Інтерв'ю проводиться в нейтральній атмосфері.

	культурного, емоційного та культурного єднання	ситуації. Майже повна відсутність взаєморозуміння	Взаємопорозуміння вибудовується протягом розмови
Можливості доступу до інформації	Журналіст має високий рівень підготовленості до проведення інтерв'ю. Багато знань, які використовують протягом розмови	Низька обізнаність респондента через поганих доступ до інформації, що погіршує можливість побудувати діалог	Доступ до інформації значний. Проте у журналіста є велика можливість висвітлити нову інформацію, яка буде унікальною
Рівень довіри до учасників інтерв'ю	Високий рівень довіри у всіх учасників розмови	Довіра між учасниками розмови повністю відсутня	Може існувати недовіра між учасниками розмови, проте вона не має негативного впливу
Небезпека для журналіста, який проводить інтерв'ю	Журналіст відчуває ризик від перебування у зоні бойового зіткнення, проте самі військові не	Співрозмовник може нести небезпеку для журналіста, проте вона невелика через	Небезпека незначна, проте можуть бути провокації

	мають жодної загрози	наявність охорони	
--	----------------------	-------------------	--

Результати цієї оцінки показують, що манера поведінки журналіста, атмосфера інтерв'ю значно відрізняються між собою. Рівень довіри до своїх військових з боку журналіста вищий. В розмові з бійцями, які змінили сторону, відчувається напруга, а в розмові з полоненими простежується високий рівень неприязні між сторонами. Загалом всі три інтерв'ю мають зовсім різні атмосферу та журналістський підхід.

Висновки до розділу 2

В другому розділі розглядалися конкретні приклади військових групових інтерв'ю, які проводилась в Україні. Для початку була розглянута класифікація військових інтерв'ю в українських медіа. Зокрема, виявлено різноманітність форматів військових інтерв'ю, їх функціональне призначення та методи проведення. Дослідження показало, що більша частина інтерв'ю з військовими поділяється на розмови з військовими командирами, учасниками активних бойових дій, військовими експертами та учасниками міжнародних бойових навчань. Кожен з цих типів інтерв'ю має свою специфіку та цінність для розуміння військової ситуації, міжнародних відносин та внутрішньої політики, яка була коротко описана в цьому дослідженні.

За результатами огляду можна зробити висновок, що військові інтерв'ю в українських медіа відіграють важливу роль у формуванні громадської думки та інформуванні громадськості про події в армії, конфлікти та військово-політичну ситуацію. Серед суспільства існує великий рівень довіри до військових, тому їхні слова сприймаються людьми краще, ніж коментарі різноманітних експертів. Вони дозволяють отримати чіткі дані про події на фронтах діяльності вищого командування, оцінки щодо важливих питань національної безпеки та оборони.

Проте військові інтерв'ю можуть бути важким завданням для журналіста: потрібно мати високий рівень досвіду та професійних навичок, щоб витримати цей процес. Для успішного проведення військових інтерв'ю необхідна глибока експертність, вміння аналізувати та інтерпретувати отриману інформацію, а також здатність працювати в умовах стресу та небезпеки.

В рамках дослідження проводилась оцінка роботи відомої української журналістки Раміни Есхакзай, яке випускає свої репортажі та інтерв'ю на сервісі Ютуб. Проводилось порівняння випусків, в яких журналістка спілкувалась із військовополоненими. Метод та стиль роботи в цій ситуації мали суттєві відмінності, особливо стосунки та порозуміння між співрозмовниками, атмосфера, яка підтримувалась, та рівень безпеки.

Розмова з українськими військовими, своєю чергою, була дуже позитивна, відчувалось, що між військовими і журналістами є спільні погляди та думки, вони розуміють один одного. Ведуча гарно підготувалась до інтерв'ю та поцікавилась історією кожного військового з яким спілкувалась. Так само професійна вона поставилась до інтерв'ю з військовими, які змінили сторону та перейшли на бік ЗСУ. Проте сама атмосфера бесіди була досить негативною та викликала напруження.

Загалом групові військові інтерв'ю мають великий рівень унікальної специфіки, залежать від позиції учасників розмови, мають залежність від конкретного конфлікту. Саме тому потрібно продовжувати вивчати технічні, емоційні та соціальні аспекти інтерв'ю та сприйняття їх аудиторією.

ВИСНОВКИ

У дипломній роботі проведено аналіз та дослідження військових групових інтерв'ю з урахуванням їхніх структурних та функціональних аспектів. У рамках вивчення теорії розкрито значення поняття «групові військові інтерв'ю» в сучасних українських медіа, еволюцію та зміну жанру через початок повномасштабної війни. У першому розділі роботи було визначено та описано основні характеристики військових групових інтерв'ю, включаючи їхню роль у формуванні громадської думки, та основні принципи проведення. Військові групові інтерв'ю було досліджено як механізм передачі інформації, який значно трансформувався та змінився. Вони почали мати вплив не тільки на політичні процеси, а й на дипломатичні обговорення. Групові інтерв'ю були досліджені як засіб комунікації між військовими та цивільними через діяльність журналістів.

Висвітлено перспективи використання військових інтерв'ю в медіа, зокрема, їхню роль у формуванні образу військових дій, підвищенні обізнаності громадськості та впливі на міжнародну політику. Глибоке дослідження значення військових групових інтерв'ю показало, що вони мають значну важливість в сучасному медіапросторі, для підтримки соціально стабільності та якісних дипломатичних відноси з іншими країнами, створення чіткої інформаційної картини ситуацію у зоні бойових дій.

У другому розділі було виконано огляд та класифікацію військових інтерв'ю в українських медіа, а також аналіз конкретних прикладів бесід, проведених відомою журналісткою Раміною. Досліджено різноманітність форматів та типів військових інтерв'ю, їхню роль у розкритті важливих аспектів військової ситуації та внутрішньої політики.

Розглянуті такі типи інтерв'ю, як розмова з представниками військового командування, звичайними бійцями, волонтерами, експертами з військової справи, учасниками міжнародних військових навчань та іншими. Вивчено, які існують правила проведення групових військових інтерв'ю, які етапи підготовки необхідно проводити перед ними.

В рамках дослідження було розглянуто три групові військові інтерв'ю, в яких брали участь військовополонені росіяни, українські військові полку «Азов» та бійці Російського добровольчого корпусу (військові ворога, яка почали воювати за Україну). Вивчався стиль, за яким було побудоване інтерв'ю, які засоби використовувала ведуча, яку манеру спілкування з різними військовими вона обрала, який підхід використовувала. Аналіз показав, що журналістка Раміна була добре підготовлена до всіх своїх інтерв'ю, мала логічна побудовану структуру питань, дізналась додаткову інформацію про своїх гостей.

Під час спілкування з українськими військовими вона створювала більш дружню атмосферу, підтримувала їх та приємно спілкувалась. На противагу, у розмові з військовополоненими розмова більше схожа на суперечку, йде важко, видно, що між співрозмовниками немає взаєморозуміння. Найцікавіша ситуація склалася з військовими, які перейшли на бік України. З ними немає повного єднання, проте і сперечань немає. Видно, що журналістка не має дружнього відчуття до своїх співрозмовників, проте і повністю негативних емоцій не простежується.

Загальний висновок полягає в тому, що військові інтерв'ю в українських медіа відіграють важливу роль у формуванні образу військових конфліктів та впливі на громадську думку. Для успішного проведення таких інтерв'ю важливі глибока експертність, аналітичні навички та здатність працювати в умовах високого стресу та небезпеки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Інтерв'ю. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Інтерв'ю>.
2. Види інтерв'ю. *Вивчення потреб у навчанні та професійному розвитку: Посібник*. URL: <https://qala-project-1.gitbook.io/vivchennya-potreb-u-navchann-ta-profes-jnomu-rozvi/intervyu-ta-fokus-grupi/intervyu>.
3. Методи збирання соціологічної інформації (Ч. 2.) *Бібліотека BukLib.net*. URL: <https://buklib.net/books/28367/>.
4. Інтерв'ю та його різновиди. *Електронна бібліотека Інституту журналістики*. URL: <http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1517>
5. Сміт Дж. Історія групових військових інтерв'ю в ЗМІ. 2023.
6. Broersma M. The discursive strategy of a subversive genre. URL: https://www.rug.nl/staff/m.j.broersma/broersma_discursivestrategy.pdf
7. Кузьменко О. Ю. Інтерв'ю: історія розвитку і трансформації жанру. URL: <https://nniif.org.ua/File/21koyiir.pdf>.
8. Метод інтерв'ювання. Види, учасники та принципи проведення інтерв'ю. *Урок*. URL: <https://yrok.pp.ua/serednya-osvta/14058-metod-intervyuвання-vidi-uchasniki-ta-principi-provedennya-ntervyu.html>.
9. Послідовність проведення інтерв'ю. *Pidru4niki*. URL: https://pidru4niki.com/18210712/psihologiya/poslidovnist_provedennya_intervyu.
10. Jones P. The Impact of Group Military Interviews on Public Opinion. Politicians' Reading of Public Opinion and its Biases. https://www.researchgate.net/publication/367256636_The_Impact_of_Public_Opinion_on_Political_Action
11. Kots T. (2019). Ontology of war and peace in the linguistic and information space of today. *Culture of the Word*, 90, 132-149.

12. Putsyata I. Тележурналістика під час повномасштабної війни: аналіз контенту українських медіа про російсько-українську війну. *Communications and Communicative Technologies*, 2024, 24: 57-65.
13. Яресько К., et al. Дотримання журналістських стандартів в умовах повномасштабної війни. *UNIVERSUM*, 2024, 6: 31-35.
14. Словник молодого журналіста [Електронний ресурс]. URL: https://pidru4niki.com/15290527/zhurnalistika/slovník_zhurnalista_komentar_mediatizatsiya_publichnoyi_sferi_zhittya.
15. Левченко О., Білан О. Телевізійна журналістика в умовах воєнного стану. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво*, 2023, 6.1: 20-28.
16. Кіца М. О., Мудра І. М. Матеріали ЗМІ як інструментарій інформаційної війни у воєнний час. *Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації*, 2018, 3: 46-50.
17. Яременко А. О. Програми-інтерв'ю на телебаченні: особливості медіакомунікації. 2022.
18. Підручник з крос-медіа. Schiller Publishing Youse: Bonn / Germany – Sibiu / Romania : Sibiu, Strada Mitropoliei, 2015. 140 с. с. 136
19. Гарус А., Яніцький А. Бізнес-моделі медіа на прикладі українських онлайн-видань суспільно-політичної та економічної тематики. К. : Центр вдосконалення економічної журналістики при Київській школі економіки, 2019. 32 с. URL: https://voxukraine.org/wp-content/uploads/2019/12/CEEJ_policy-brief-example-1.pdf. с. 210
20. Гурковська Н. *Новини - Останні новини України сьогодні | РБК-Україна*. URL: <https://www.rbc.ua/rus/author/nataliya-gurkovskaya.html> (дата звернення: 06.05.2024).
21. Цаплієнко Андрій Юрійович. *Вікіпедія*. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Цаплієнко_Андрій_Юрійович (дата звернення: 06.05.2024).

22. Шустер Савік Михайлович. *Вікіпедія*. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Шустер_Савік_Михайлович (дата звернення: 06.05.2024).

23. Есхакзай Раміна Абдуллівна. *Вікіпедія*. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Есхакзай_Раміна_Абдуллівна (дата звернення: 06.05.2024).

24. RAMINA. АНАЛІЗ ФІЗІОГНОМІСТА. ПРО ЩО БРЕШУТЬ рОСІЙСЬКІ солдати В ІНТЕРВ'Ю. @Raminaeshakzai, 2023. YouTube. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=859yli6Qxug> (дата звернення: 06.05.2024).

25. RAMINA. "ЦЯ ВІЙНА НА ВИСНАЖЕННЯ УКРАЇНИ!" | БРИГАДА АЗОВ. @Raminaeshakzai, 2023. YouTube. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=iiDp2W8shEU> (дата звернення: 06.05.2024).

26. RAMINA. Русские против россиян|"За місяць освободили 10 гектаров украинской земли",РДК.@Raminaeshakzai, 2023. YouTube. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=Ac3i6yEPUi4> (дата звернення: 06.05.2024).